

A tengelic

Kontinensünk egyik legtarkább madara. Fejének elülső része a homloktól a szemek hátsó vonaláig és a torka felső részéig piros. Magevőhöz képest hosszú, egyenes lefutású és hegyes csőre elefántcsontszínű. Pofái a fejtetőtől a torokig fehérek, a tarkó a nyak közepéig fekete. Háta barna, a farkcsík fehér, közepesen villás farka fekete, a tollak hegyén fehér folttal, a szélső farktollakon fehér tükörrel. Begye és testalja fehér, a mell két oldalának barnás területe nem összeérő mellszalagot alkot. A szárnytollak feketék, hegyükön fehér folttal, középen sárga tükörrel, ami repülés közben még feltűnőbb. A hím és a tojó nagyon hasonló, elkülönítésük elsősorban kézben (gyűrűzéskor) lehetséges.

A fiatalok finoman sávozott, szürkésfehér fejről egyaránt hiányzik a fekete, a piros és a fehér szín is, a fajra jellemző sárga-fekete-fehér szárnymintázat azonban már ekkor is jól látszik.

Elterjedési területe Nyugat-Európától Közép-Ázsiáig terjed, de fészkel Afrika északi részén is. Északi elterjedésének határa Közép-Finnország. Természetes elterjedési területén kívül betelepítették Dél-Amerikába és Ausztráliába és sok szigetre is.

Gyakorisága és hatalmas, a legfrissebb adatok alapján mintegy 26,5 millió km²-es elterjedési területe miatt pontos világállománya nem ismert, becslések szerint ez 100-160 millió egyed lehet, melynek valamivel több mint fele Európában él. [Magyarország egyik leggyakoribb fészkelő madaraként](#) hazai állománya 622-763 ezer párra tehető és mérsékelt növekedést mutat.

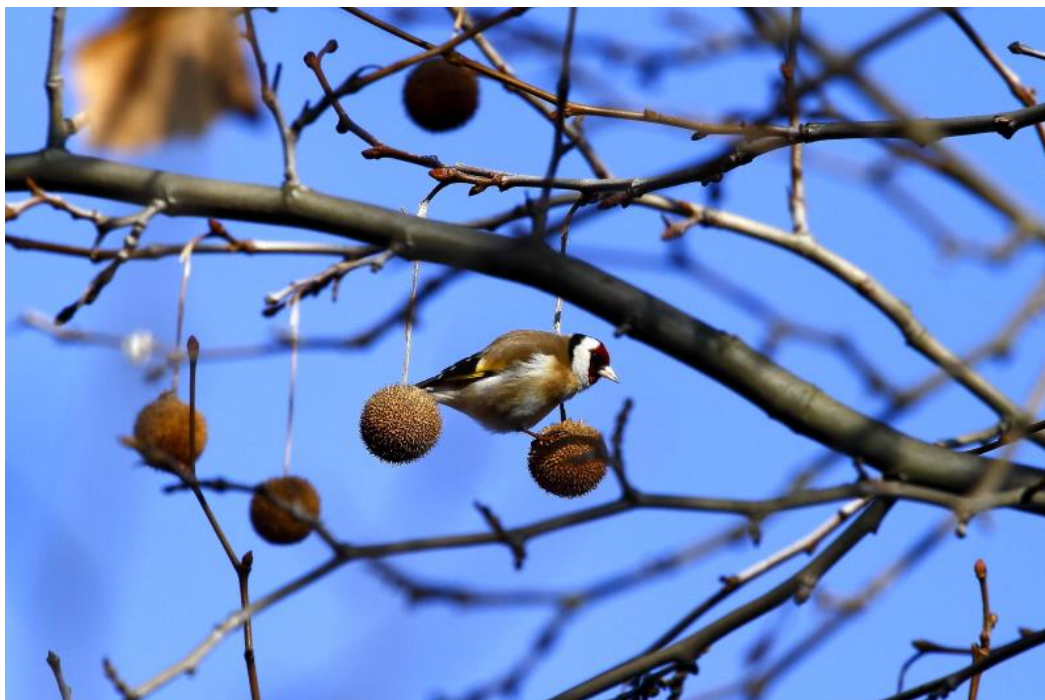
Élőhely

A tengelic a fákkal és nyílt gázokkal tarkított sík és dombvidéki élőhelyeket kedveli, az erdőségek zárt belső részeit kerüli. Mivel a lakott területek is alapvetően ilyen mozaikos élőhelykínálattal rendelkeznek, a településeinken, még a belvárosokban is jól érzi magát.

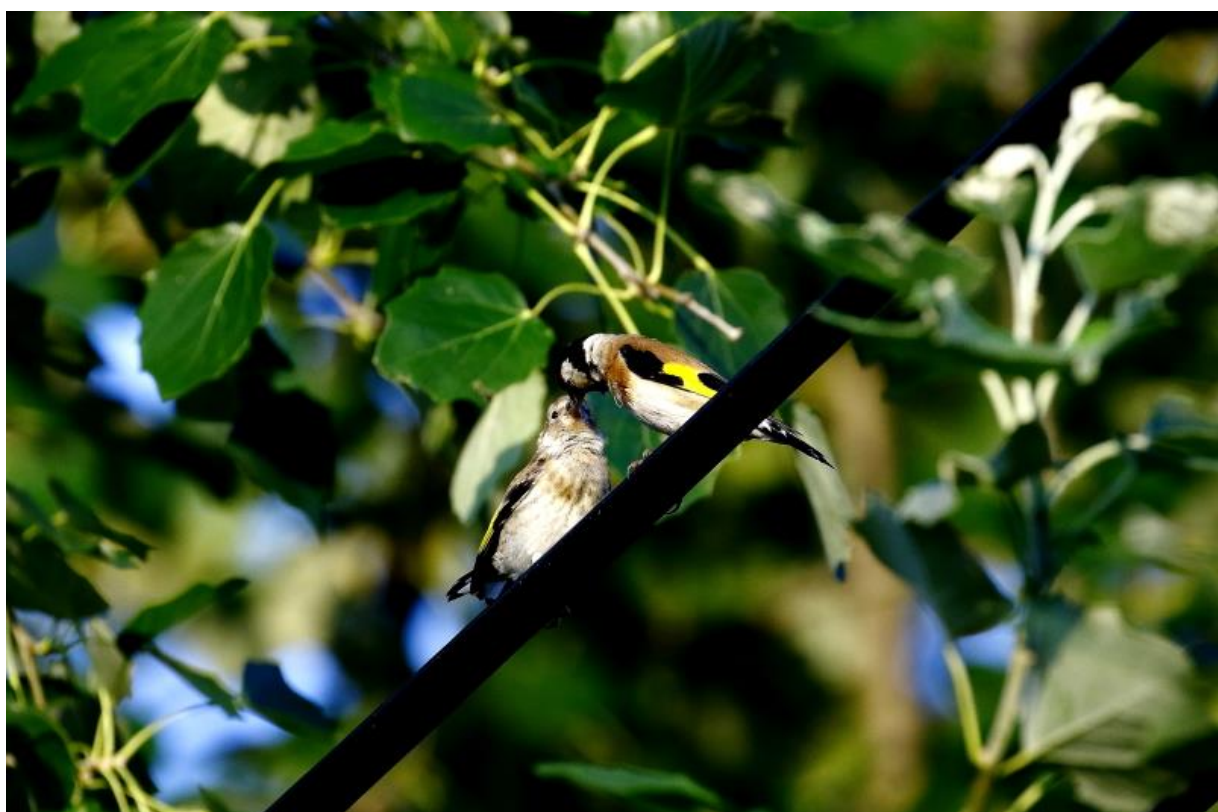
Táplálkozás

Speciális, rendkívül hegyes végű csőre és kis termete alkalmassá teszi, hogy a különféle gyomnövények (üröm, disznóparéj) csúcsán megkapaszkodva a legapróbb magokhoz is hozzáférjen. Különösen kedveli a bogáncs és az aszat, a fák közül a platán és a nyár termését. Fiókait apró rovarokkal (például levéltetvekkel), hernyókkal és lárvákkal is eteti.

Költés

Finom növényi szálakból és állati szőrökből épülő fészket többnyire fákra, 3-8 m közötti magasságba építi. Évente két, alkalmanként három fészke is lehet. Általában öt tojást rak. A tojó kotlik, miközben a hím eleséget hord neki. A fiókákat mindkét szülő eteti.

Vonulás

A hazai állomány többsége állandó, a rövid távú vonuló példányok csak Dél-délkelet-Európáig repülnek, fő telelőterületük a Balkán-félsziget. Kontinensünk északi térségeiből sok madár érkezik hozzánk telelni évről évre.

Veszélyeztető tényezők

A tengelic állománya enyhén növekvő tendenciát mutat, amit a faj alkalmazkodóképessége, emberkövető magatartása is segít.

A kedvező állományadatok ellenére minden bizonnyal sok tengelic (is) áldozatául esik a [költési időszakban történő fakivágások](#)nak évről évre. Az intenzív mezőgazdaság, illetve a települési zöld felületek csökkenése és minőségének romlása veszélyezteti táplálékbázisát.

Védelem

Közismertségének és közkedveltségének köszönhetően a tengelicet a fészkelési időszakban végzett, a természetvédelmi mellett az állatvédelmi törvényt is megsértő fakivágások elleni küzdelem nagykövet fajának is tekinthetjük. Ezek a törvényt sértő fakivágások szinte kizárólag olyan több éven át tartó, tehát jól tervezhető munkálatokhoz köthetők, melyek keretében a fák kivágása – megfelelő szervezéssel, kis odafigyeléssel – könnyedén elvégezhetőek lennének az őszi-téli időszakban.

